

FUNDACJA PROGRAMÓW POMOCY DLA ROLNICTWA
SEKCJA ANALIZ EKONOMICZNYCH POLITYKI ROLNEJ

ul. Wspólna 30
Pokój 338
00 - 930 Warszawa
<http://www.fapa.org.pl/>

tel. (+48 22) 623-19-80
623-19-81
fax. (+48 22) 623-19-09
e-mail: saepr@fapa.org.pl

**Stanowisko dotyczące kształtu przyszłej WPR
kandydata na stanowisko Komisarza DG Rolnictwo
Daciana Ciolosa**

Autorzy: Aleksandra Chlebicka, Iwona Pomianek

WARSZAWA, STYCZEŃ 2010 R.

Stanowisko dotyczące kształtu przyszłej WPR kandydata na stanowisko Komisarza DG Rolnictwo Daciana Ciolosa¹

Po upływie pięcioletniej kadencji duńskiej komisarz ds. rolnictwa Mariann Fisher Boel przyszedł czas podjęcia decyzji wyznaczenia jej następcy. Spekulacje przerwała informacja o desygnowaniu na komisarza Rumuna Daciana Ciolosa². Przesłuchanie kandydata w Parlamencie Europejskim z dn. 15 stycznia 2010 r., wcześniejsze wystąpienia jako rumuńskiego ministra rolnictwa oraz komentarze prasowe pozwalają wyciągnąć pierwsze wnioski odnośnie proponowanej przez niego wizji wspólnotowej wizji polityki europejskiej.

Stanowisko desygnowanego na komisarza ds. rolnictwa odnośnie modelu rolnictwa i przyszłości WPR można syntetycznie ująć w następujący sposób:

- koncepcja przyszłego modelu europejskiego rolnictwa zakładająca współistnienie produkcji rolnej nastawionej na eksport wysokiej jakości żywności i małych gospodarstw przyjaznych środowisku naturalnemu dostarczających żywność na lokalne rynki;
- najważniejsze wyzwania stojące przed WPR to: a) zagwarantowanie Europie bezpieczeństwa żywnościowego, b) produkcja rolna zorientowana na rynek, c) ochrona środowiska naturalnego, d) przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych, e) zabezpieczenie rolnikom „godziwych” warunków życia;
- krytyka pomysłu ograniczania finansowania WPR jak również renacjonalizacji finansowania Wspólnej Polityki Rolnej.

Poniżej przedstawiono poglądy D. Ciolosa dotyczące najważniejszych elementów WPR.

Płatności bezpośrednie

Przyszły Komisarz wyraża zdecydowane poparcie dla kontynuacji tego instrumentu WPR, który jego zdaniem udowodnił skuteczność w zapewnianiu rolnikom stabilnych dochodów. Zapowiada pracę nad nowym systemem dystrybucji płatności, w szczególności nad doborem bardziej sprawiedliwych kryteriów rozdziału unijnej pomocy pomiędzy kraje członkowskie. Postuluje wycofanie się z historycznych płatności, krytykuje system oparty o plon referencyjny. Lepsza dystrybucja płatności, powinna jego zdaniem zagwarantować, iż pieniądze będą trafiały do aktywnych producentów

¹ Stanowisko D. Ciolosa przedstawiono na podstawie jego wypowiedzi w:

Hearing with Mr Dacian Ciolos, Commissioner-designate for Agriculture and Rural Development. Notice to Members. European Parliament. 07.01.2010 [w:]

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/agri/cm/800/800542/800542en.pdf

Hearing of commissioner designate Mr Dacian Ciolos, Brussels, 15.01.2010 [w:]

<http://www.europarl.europa.eu/wps-europarl-internet/frd/vod/player?eventCode=20100115-0900-SPECIAL&language=en&byLeftMenu=researchotherevents&category=SPECIAL&format=wmv#anchor1>

Ciolos reassures MEPs with driver for 'strong but reformed' CAP [w:] *Agra Europe Weekly*, No. 2396, 22.01.2010, str. 1-3.

A Competitive European Agriculture Designed for the Citizens – Romania's Perspective. Dacian Ciolos. *EuroChoices* 7(3)2008

² Dacian Ciolos, ur. w 1969 r. w Rumunii, były Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Rumunii, obecnie Przewodniczący Prezydenckiej Komisji ds. Publicznej Polityki Rozwoju Rolnictwa w Rumunii.

żywności. Ten pogląd pozostaje w pewnej opozycji do retoryki Komisji przedstawiającej system płatności bezpośrednich nie tylko jako wspieranie producentów żywności, ale również wynagrodzenie za pełnienie usług środowiskowych. Podobnie Ciolos prawie nie odnosi się do idei dóbr publicznych, która miała kluczowe znaczenie w wizji WPR ostatniej Komisarz Mariann Fischer Boel.

Nowoczesny mechanizm sterowania rynkiem

Zdaniem Ciolosa, nowoczesny mechanizm sterowania rynkiem powinien przyczyniać się do osiągnięcia głównych celów WPR, korygować niedoskonałości rynku oraz szybko i elastycznie reagować na duże wahania cen, które mają wpływ na dochody rolników oraz na ceny, po których produkty nabywają konsumenci. Twierdzi, iż rynek musi odgrywać rolę regulacyjną, co powinno zapobiegać występowaniu kryzysów w znaczący sposób dotyczących europejskiego rolnictwa. Dotychczasowe mechanizmy regulacji rynku nie są w stanie rozwiązać tego problemu. Zmienność cen w rolnictwie w ostatnich latach (np. na rynku mleka), biorąc pod uwagę zmiany popytu w krajach rozwijających się wskazuje na potrzebę wypracowania nowoczesnych rozwiązań.

Polityka Rozwoju Obszarów Wiejskich

Ciolos przedstawia wizję wzmocnionej polityki rozwoju obszarów wiejskich, którą uważa za kluczową w walce ze zmianami klimatycznymi, w procesie modernizacji gospodarstw oraz poprawie sytuacji regionów marginalnych. Według Ciolosa, polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna przyczyniać się do restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw rolnych. Rolnictwo musi mieć możliwość dostosowywania się do zmian klimatycznych, przyczyniać się do obniżania emisji związków węgla. Polityka ta powinna jednak uwzględniać różnorodność rolnictwa w Europie.

Ciolos nie udzielił informacji na temat procentowego podziału WPR między oba filary. Jest zdania, że okazją do ustalenia właściwego podziału finansowania będzie dyskusja na temat WPR po 2013 r. Uważa, że podział WPR na dwa filary jest niezbędny i logiczny – w ramach pierwszego filaru bowiem realizowane są coroczne płatności mające formę wsparcia dochodu rolniczego, w ramach drugiego zaś – wieloletnie płatności inwestycyjne.

Zdaniem przyszłego Komisarza, należy promować partnerstwa publiczno-prywatne, jak również innowacyjność w skali lokalnej. Istnieje również konieczność zacieśnienia współpracy z polityką spójności. Polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna wspierać promocję wiejskiego dziedzictwa .

Jakość i różnorodność

Zdaniem Ciolosa, istotna jest promocja europejskiej jakości i różnorodności produktów, przede wszystkim w międzynarodowych negocjacjach handlowych. W zakresie jakości zadeklarował chęć ścisłej współpracy z komisarzami ds. handlu, zdrowia oraz ochrony konsumentów. WPR widzi również jako miliony miejsc pracy w UE. Dlatego taką współpracę ocenia jako istotną.

Handel

Ciolo jest przeciwny kreowaniu barier taryfowych, jako że UE jest dużym eksporterem i liberalizacja handlu jest dla niej korzystna. Natomiast widzi sens w podkreślaniu różnicowania miejsca pochodzenia produktów oraz oryginalnych technologii wytwarzania, jako cech charakterystycznych i wartości dodanej unijnego eksportu. Zapowiada twardą pozycję w kontaktach z Dyрекcją Generalną ds. Handlu, podkreślając, że w czasie rundy w Doha ustalone zostały maksymalne ustępstwa w zakresie handlu rolnego.

Podsumowanie

Wydaje się, że koncepcja Wspólnej Polityki Rolnej na nadchodzące lata w wydaniu Ciolosa jest inna od tej prezentowanej przez jego liberalną poprzedniczkę. Chodzi tu głównie o kwestie związane z finansowaniem, legitymizacją WPR, przyszłym modelem płatności bezpośrednich czy podejściem do interwencji rynkowej. Ciolos deklaruje chęć utrzymania wysokiego udziału finansowania WPR w unijnym budżecie. Uzasadnia to koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w całej Europie, a nie jedynie zagwarantowania stabilnych dochodów rolnikom. Zdaniem Ciolosa, utrzymanie finansowania WPR na dotychczasowym poziomie umożliwi przeprowadzenie reform, m.in. kryteriów historycznych, na których oparte są płatności bezpośrednie.

Znamienna dla jego propozycji jest koncentracja na małych gospodarstwach. Reformując WPR zamierza dążyć do wyposażenia małych gospodarstw w potrzebne zasoby w celu zwiększenia ich konkurencyjności, niekoniecznie drogą konsolidacji małych podmiotów w duże. Konsekwentnie podkreśla zdolności konkurencyjne małych gospodarstw na rynkach lokalnych. Taka postawa nie może być zaskoczeniem, biorąc pod uwagę reprezentowanie interesów kraju pochodzenia przyszłego komisarza. Podstawowe charakterystyki rumuńskiego rolnictwa – 3,9 mln gospodarstw rolnych, z czego 67% produkujących głównie na własne potrzeby, oraz średnia powierzchnia gospodarstwa 11 ha – wystarczająco uzasadniają takie stanowisko.

Z punktu widzenia polskich interesów nominowanie Ciolosa na nowego komisarza ds. rolnictwa należy oceniać pozytywnie. Wiele postulowanych przez niego do tej pory poglądów jest zgodnych z wizją WPR przedstawioną w lutym 2009 r. przez polskie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich³. Wydaje się zatem, że okres kolejnej kadencji będzie sprzyjał przeforsowywaniu pomysłów korzystnych z punktu widzenia polskiego rolnictwa.

³ http://www.bip.minrol.gov.pl/FileRepozytory/FileRepozytoryShowImage.aspx?item_id=26466